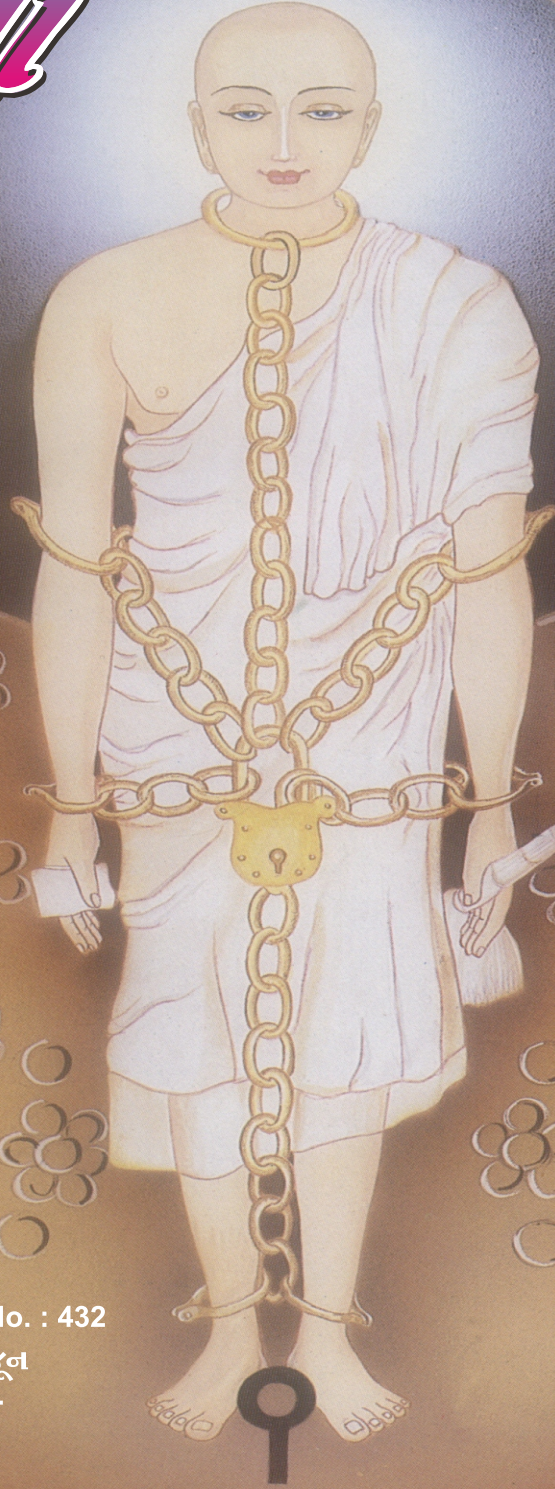

ਅੰਤ
ਮੰਦਰ
ਪੁਸ਼

❖ ਵਰ੍ਹਾ : 28 ❖ ਅੰਕ : 3 ❖ S.No. : 432

❖ ਦਿ.16-6-2021 ❖ ਜੂਨ

ਭੁਟਕ ਨਕਲ : ₹. 6/-

MANTUNGSURIJI

ਮਾਨਤੁੰਗਸੂਰਿਜੀ

એલર્ટ ગ્રુપ દ્વારા જીવદયા તથા અનુકંપાદાનની પ્રવૃત્તિ

આમોદ ગ્રુપ દ્વારા અનુકંપાદાન

મીવંડી ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં કીટ વિતરણ

ડભોઈ ગ્રુપ દ્વારા નાના બાળકોને મીઠકા કુટ તથા બિસ્કીટનું વિતરણ

ડોમ્બીવલી ગ્રુપ દ્વારા અનાજની કીટનું વિતરણ

કલ્યાણ ગ્રુપ દ્વારા અનાથ બાળકોને રસ અને પૂરીનું વિતરણ

નાલસોપારા ગ્રુપ દ્વારા વૃદ્ધાશ્રમની મુલાકાત તથા છોલે-રોટી-આમરસનું જમણ કરાવ્યું.

વસઈ ગ્રુપ દ્વારા અનાજની કીટનું વિતરણ

વિરાર ગ્રુપ દ્વારા ગરીબોમાં કીટ વિતરણ

વિરાર ગ્રુપ દ્વારા વિકલાંગના ઘરે જઈને અનાજની કીટનું વિતરણ

ધાંગધ્રા ગ્રુપ દ્વારા પાંજરાપોળમાં તડબૂચ અને લીલા ઘાસનું વિતરણ

રેવા (અમદાવાદ) ગ્રુપ દ્વારા પાંજરાપોળમાં લીલા ઘાસનું વિતરણ

ડીસા ગ્રુપ દ્વારા ભંડાર ગણગ્રીનું કાર્ય

સૌજન્ય :

तं देवदेव महिम्नं सिरसा वंदे महावीरम्

॥ श्री प्रेम-भुवनमानु-ज्यघोष-राजेंद्र-हेमरत्नसूरीश्वरयो नमः ॥

सुवान्तोत्ता ऋत्ष ङाळे सुवान्तो वडे यावतुं मेगेपिन

दिव्यकृपा : युवाहृदयसम्राट् स्व.पूज्य आचार्य श्री हेमरत्नसूरीश्वरशु महाराज

लेखक : प.पू.पं.श्री हृदयरत्न वि.म.

अर्हद्
प्रेरणा
प्रभु

वर्ष : 28 ❖ अंक : 3
S.No. : 432 ❖ वि.सं.2077
त.16-6-2021 ❖ जून

❖
: मासिक :

अर्हद् धर्म प्रभावक ट्रस्ट
१७, ईलोरा पार्क, जैन हरेरासरनी सामे,
नारणपुरा चार रस्ता, अमदावाद-१३.
ફોન : 079-2768 1317

❖
२४३, पंचरत्न भीर्डींग, २जे माण,
अ.म.पी.मार्ग, ओपेरा हाउस, मुंबई - ४.
ફોન : 022-23631564, 23808621
(M) 93225 14188 (Time : 12 to 5)
manasmandirtrust@gmail.com
www.shreejainalertgroup.org

❖
तंत्री-मुद्रक-प्रकाशक
कलेशभाई वि. शाह
अमदावाद

❖
टाईप सेटींग
सम्यक् डीजाईन ओन्स प्रिन्ट
अमदावाद

❖
मुद्रक
सर्वोदय ओफ़सेट
अमदावाद
मो. : 98245 15514

❖
आञ्चन ववाजम : રૂ. ૫૦૦/-
છૂટક નકલ : રૂ. ૬/-

પ્રાર્થના સંવેદના

હે કૃપાસાગર પરમાત્મા !
જિંદગીના અંતિમ પડાવ ઉપર ઊભો છું.
આંખોમાંથી તેજ ડીમ થવા લાગ્યા છે.
પગ ધ્રુજવા લાગ્યા છે. મુખ ઉપરની
કરચલીઓ અને કપાળ ઉપર છવાઈ
ગયેલી શામળાએ મારા બ્યુટીફુલ
ફેઈસને દયામણો, બિચારો કરી દીધો
છે. લાગે છે પ્રભુ કે મારું મૃત્યુ ક્યાંક
નજીકમાં જ આવી આચુષ્યની દોરી
તોડવાની રાહ જોઈ રહ્યું છે.

પ્રભુ ઘડપણ આવવાથી સ્મૃતિનો
ભ્રંશ થવા લાગ્યો છે. હે પરમાત્મા ! મને
હવે ડર લાગવા લાગ્યો છે કે, કૃપાળુ
તને ભૂલી જઈશ તો ? જ્યારે જીવ
પરભવમાં જવા તૈયાર થયો છે ત્યારે
સ્વજનોને કે પરજનોને ઓળખું તોય શું
કે ન ઓળખું તોય શું ? પણ તને
ઓળખવાનું જો વિસ્મરણ થશે તો મારું
પરભવમાં શું થશે ? હે દીનાનાથ ! મારું
મૃત્યુ રોકવા તને પ્રાર્થના નહિ કરું પરંતુ
મારી આટલી તો પ્રાર્થના તારે સાંભળવી
જ પડશે કે, હે કૃપાળુ ! તારા અચિન્ત્ય
પ્રભાવથી મૃત્યુવેળા મને સમાધિ રહે.
અંત સમયે તું મારા ઓશીકે બેઠેલો
હોય ! મારા મસ્તક ઉપર તારો હાથ
હોય. મારા શ્વાસોશ્વાસમાં તારા નામનો
અજપાજપ જાપ ચાલતો હોય. વિશ્વના
જીવો માટે પ્રેમ અને મૈત્રીભાવ મારા
રોમરોમમાંથી ઝરતો હોય. હે નાથ !
મારું કરુણાર્ત હૈયું માત્રને માત્ર તારી
પાસે આવવા, તારામાં સમાઈ જવા
ઝંખતું હોય ! બસ એટલું માંગીશ પ્રભુ !
મારુ આચુષ્ય ખૂટે જે ઘડીયે, મારા
અંતરમાં પધારજો વહાલા..

વિજ્ઞાન કહે છે, તમે મુંડમાં હોય,
આનંદ-ખુશી વ્યક્ત કરતા હોય,
અચાનક ટેંશનથી મુક્ત થઈ જાઓ છો
ત્યારે તમારા શરીરમાં 'એન્ટીબોડી'
તૈયાર થાય છે. જે કોરોના વિ. વાયરસ
સાથે લડીને રક્ષણ આપે છે.

જો તમારે ખરેખર મુંડમાં રહેવું હોય,
આનંદિત રહેવું હોય, ટેંશન ફ્રી રહેવું હોય
તો તમે બીજાનો આધાર છોડો, બીજાની
અપેક્ષાઓ છોડો, તમને આનંદ આવે,
ટેન્શન ફ્રી કરે તેવી જ વસ્તુઓની ઈચ્છા
કરો.

હકીકતમાં તમારો આંતરિક આનંદ,
આંતરિક સંતોષ, આંતરિક મૂડ જ (જે
બહાર પણ દેખાય છે જ) તમારા શરીરમાં
જરૂરી 'એન્ટીબોડી' ઉત્પન્ન કરે છે અને
આંતરિક આનંદ ઉત્પન્ન કરનાર છે, તમને
મળેલો ધર્મ, તમારા ધર્મગુરુઓ, તમારો
ભગવાન સાથેનો અતિશય શ્રદ્ધાપૂર્વકનો
પ્રેમ અને તમારા ધર્મશાસ્ત્રો !

જ્યારથી માનવજાતને ભૌતિકતાનું
ભૂત વળગ્યું અને તેથી પોતાનો વારસામાં
મળેલો ધર્મ છોડ્યો ત્યારથી તેનું હસવું પણ
નક્કલી થઈ ગયું છે. અત્યારે પરિવારમાં
કોઈ કોઈને પ્રેમ કરવું નથી. ઉલટું
રામાયણો અને મહાભારતો વધારે
ભજવાય છે.

પાછા મૂળ ઘરમાં પાછા ફરવાનો
વખત પાકી ગયો છે. તમારામાં આંતરિક
શક્તિઓ જગાડતા ધર્મને તમે હવે અધિક
આદરથી સ્વીકારો. પ્રભુને પ્રેમ કરો, સાચા
ધર્મગુરુઓનો આદર કરો અને
ધર્મશાસ્ત્રોનો અભ્યાસ શરૂ કરો. જે
તમારા લોહીમાં પડ્યું છે. કોરોના ભાગશે
અને સારાવાના થશે.

હેમસૂત્ર

आपकी कोई प्रशंसा करें तब आप शांत और नम्र बने रहते हो ! यह आपकी महानता नहि लेकिन जब आपको कोई माली बोले, निंदा करे तब आप शांत और नम्र बने रहो यही आपकी महानता है ।

સૌજન્ય : અ.સૌ.સુખાબેન શૈલેષભાઈ મહેતા

3

જૈનેતર યોગ વિજ્ઞાનમાં સાત શરીરની વાત આવે છે. યોગસાધક વિભાકરભાઈ પંડ્યાએ પોતાના એક પુસ્તકમાં ૭ શરીરની વાત કરી છે તે આ પ્રમાણે છે. (૧) **પાર્થિવ શરીર** : જે આગળ કહ્યું તેમ ઔદારિક વર્ગણાનું બનેલું છે. હાલ જે આપણો દેહ-શરીર છે તે પાર્થિવ દેહ છે. તેનું કાર્ય કૃતિ વ્યક્ત કરવાનું છે. (૨) **પ્રાણ શરીર** : પાર્થિવ શરીરના ફરતા રાા ઈચનું આવરણ છે. જેને ઓરા પણ કહેવાય છે. આ ઓરા સ્વરૂપ પ્રાણશરીર છે. તે દરેક વ્યક્તિને પોતાના શરીરની આસપાસ તેજ આકારમાં રહેલું હોય છે. ઓરાનું પણ એક વિજ્ઞાન છે. જેની વાત અહીં નથી કરતા. (૩) **સૂક્ષ્મશરીર** : પ્રાણ શરીર ઉપર ૩૧ કૂટ સુધીના આવરણવાળું સૂક્ષ્મશરીર છે. જે વધીને ૩૧ માઈલ સુધી ઓરાનો ફેલાવો કરી શકે છે. આ શરીરનું કાર્ય ઈચ્છા વ્યક્ત કરવાનું છે. (૪) **કારણશરીર** : સૂક્ષ્મશરીરના આવરણ ઉપર કારણશરીરનું આવરણ છે. જેની અંદર કુંડલિની શક્તિ રહે છે. આ શરીર જ્ઞાન પ્રગટ કરે છે. (૫) **મહાકારણ શરીર** (૬) **ચૈતન્ય શરીર** છે અને (૭) **વિરાટ શરીર** છે.

આત્મા પહેલાં બે શરીર પાર્થિવ અને પ્રાણ શરીર મૂકી બાકીના ૩ થી ૭ એમ પાંચ શરીર ભવાંતરમાં સાથે લઈ જાય છે. જૈનદર્શનમાં કાર્મણ અને તૈજસ શરીર લઈને આત્મા જાય છે તેવી વાત છે.

અગાઉ ત્રણ નાડીઓની જે વાત કરી તે ૩ નાડીઓનું કાર્ય આ શરીરોને જોડવાનું છે. જેમાં પહેલી ઈડાનાડી (સિલ્વર કોર્ડ) પાર્થિવ શરીરને પ્રાણશરીર સાથે જોડનાર ચેતનાવાહક નાડી છે. જ્યારે પિંગલા (ગોલ્ડન કોર્ડ) નાડી સૂક્ષ્મશરીરને કારણ શરીર સાથે જોડનાર ચેતનાવાહક નાડી છે.

કારણ નામના ચોથા શરીરને મહાકારણ નામના પાંચમા શરીર સાથે જોડનાર સુષુમ્ણા નામની મધ્ય (ત્રીજી) નાડી છે. કહે છે મહાકારણ શરીર સાથે જોડાણ થતાં વિશ્વચેતના સાથે જોડાણ થાય છે. સાધનાની ઉચ્ચકક્ષાએ આ સુષુમ્ણા નાડી કાર્યરત થાય છે, એકટીવ થાય છે અને પુરુષોત્તમ ચેતના પ્રગટ કરે છે.

આ નાડીઓ જ્યાં જ્યાં શરીર સાથે જોડાણ કરે છે ત્યાં ત્યાં એક કેન્દ્રનું નિર્માણ થાય છે. તે ચેતના કેન્દ્રને યોગચક્ર કહેવાય છે. કેટલીક જગ્યાએ મૂળ છ ચક્રોની જ વાત આવે છે. સાતમું ચક્ર ભગવાનને હોય છે.

દરેક ચક્રને પોતાનો ખાસ પ્રકાશ, તત્ત્વ, લોક, રંગ તથા

સ્થાન હોય છે. જે ચક્રમાં માનવીની ચેતના સ્થિર થાય છે તેને તે ચક્રનો લોક, તત્ત્વ, પ્રકાશ, રંગ વગેરેની અનુભૂતિ થાય છે.

સહસ્રાર ચક્ર સહુથી વધારે મહત્ત્વનું છે અને ઉત્કૃષ્ટ છે. તે ચક્રને એકટીવ કરનાર સાધનામાં માતા-પિતાના આશીર્વાદ કે પૂજ્ય ગુરુદેવોની પરમકૃપા પણ કાર્ય કરે છે. એટલે તો આપણી સંસ્કૃતિમાં આશીર્વાદનું મહત્ત્વ છે. દીકરો માતા-પિતા પાસે આશીર્વાદ માંગે છે ત્યારે પોતાનું મસ્તક નમાવે છે. માતા-પિતા પોતાના પુત્ર માટે તેમના અંતરના ઊંડાણમાંથી લાગણીઓ પોતાના હાથ દ્વારા આશીર્વાદ રૂપે પુત્રના મસ્તકમાં ઉતારે છે.

માતા-પિતાના આવા આશીર્વાદથી પુત્રના જીવનમાં ઉત્કર્ષ થાય છે. તેને ન ધારેલા કાર્યો આશીર્વાદની શક્તિથી પાર પડી જાય છે. સહસ્રાર ચક્ર મસ્તક ઉપર ટોચમાં આવેલું છે અને આશીર્વાદ મસ્તક ઉપર હાથ મૂકી અપાતા હોય છે.

જોકે પુત્ર માતા-પિતા પ્રત્યે જેટલો વધારે સમર્પિત હોય, માતા-પિતાનો આજ્ઞા પાલક હોય, સેવા કરનાર હોય, માતા-

પિતાના હેયામાં વસી ગયેલો હોય તેવા પુત્રને માતા-પિતાની શુભ લાગણીઓનો પ્રવાહ આવા આશીર્વાદ વિના પણ સતત મળતો રહે છે. આશિષથી વિશેષરૂપે મળે છે. માતા-પિતાના આશીર્વાદ સંતાનનો ઉત્કર્ષ કરે છે તેમ તેની રક્ષાનું કવચ પણ બને છે.

જે બાળકો માતા-પિતાને પગે લાગી સ્કુલે જાય છે. તેઓનો વિદ્યાભ્યાસ પણ સુંદર જોવા મળ્યો છે. અમેરિકામાં તેના સંશોધનો થયા છે. માતા-પિતાના આશિષ બાળકોના સુષુપ્ત ચક્રોને ખોલી બાળકના ઉત્કર્ષમાં કારણભૂત બને છે.

તે જ રીતે પૂજ્ય ગુરુદેવોની કૃપા પણ તેમની સેવા-વૈયાવચ્ચ, ગુરુદેવના આજ્ઞાપાલન દ્વારા ગુરુના હેયામાં વસી જવા દ્વારા શિષ્ય પોતાના જીવનનો ઉત્કર્ષ સાધે છે. ભણવામાં સાવ ઠોઠ શિષ્યો પણ ગુરુકૃપા ઉતરતાં પ્રાકૃતભાષા (ભણ્યા વિના)માં પ્રવચનો આપવાના દાખલા મોજુદ છે.

જૈન સાધુઓ પાસે શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ વાસક્ષેપ કરાવવા આવે છે. સાધુ મહારાજ તેમને મસ્તક ઉપર ચંદનનું ચૂર્ણ (વાસક્ષેપ) નાંખવા દ્વારા સહસ્રાર ચક્ર ઉપર પોતાની શુભ લાગણીઓ-આશીર્વાદ વરસાવે છે અને તેમના શુભ મનોરથો પૂર્ણ થાય છે. આ વિજ્ઞાન હવે પ્રગટ થવા લાગ્યું છે. પરંતુ આ શક્તિપાત (વિનીમય) ત્યારે થાય છે જ્યારે શિષ્ય ગુરુની સેવા-સમર્પણ દ્વારા દિલમાં વસી ગયો હોય ત્યારે જ ગુરુની

લાગણીઓનો ધોધ તેના કેન્દ્રોને ખોલી નાંખે છે.

સ્વાર્થી લોકો કે શિષ્યો ઉપર કિલો વાસક્ષેપ નાંખે તો પણ આવો શક્તિનો વિનિમય થઈ શકતો નથી. જે ગુરુને ભગવાન માની પૂજે છે. સેવા કરે છે, તે શિષ્ય ઉપર ગુરુ ભગવાન બની વરસે છે. જે સંતાનો માતા-પિતાને ભગવાન-ભગવતી માની પૂજે છે, સેવા કરે છે. તેવા સંતાનો ઉપર માતા-પિતાનો શુભભાવ ભગવાનની જેમ કાર્ય કરે છે એટલે હકીકતમાં માતા-પિતા કે ગુરુ કરતાં સંતાનો કે શિષ્યનો અંતરનો ભાવ-સમર્પણ જ આ આશિષને ખેંચી લાવે છે. દેખીતી રીતે કદાચ ગુરુ આશિષ આપે કે ન આપે. શિષ્ય પોતાના સમર્પણ ભાવ દ્વારા ગુરુના આશિષ ખેંચી લે છે.

એકલવ્યને દ્રોણાચાર્ય સાક્ષાત્ ક્યાં મળ્યા હતા. છતાં દ્રોણાચાર્યને ભગવાન માની પૂજનાર એકલવ્ય અર્જુન કરતાં સવાયો બન્યો. તેમ ગોશાળાને ખુદ ભગવાન મળ્યા છતાં બિચારો હારી ગયો.

દરેક શિષ્યો કે દરેક સંતાનોના હૃદયમાં ગુરુ કે માતા-પિતાનું સ્થાન હોય તે બનવા જોગ છે. તે હોવું જ જોઈએ. પરંતુ ગુરુ કે માતા-પિતાના હૃદયમાં બધા શિષ્યો કે બધા સંતાનોનું સ્થાન હોતું નથી. જેમનું હોય છે તેવા શિષ્યો કે સંતાનોને ગુરુ કે માતા-પિતાની કૃપા-આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થાય છે.

છોરું કછોરું થાય, પણ માવતર કમાવતર ન થાય. માતા-પિતાના હેયામાં તે સંતાનનું સ્થાન હોય તેમ માનવું પડે. તેમજ ગુરુ શિષ્યનું સમજવું.

બીજી રીતે દરેક મા-બાપના હૃદયમાં સંતાનોનું સ્થાન હોય જ છે. પણ છોરું કછોરું થાય તે સંતાન માતા-પિતાના આશીર્વાદ ગુમાવી દે છે.

શરીરમાં પ્રાણશક્તિ વહેતી રાખનાર કુંડલિની શક્તિ છે. તે સાતેય શરીરમાં પ્રાણશક્તિ ફેલાવ્યા કરે છે. ચેતનાને દરેક અંગમાં પ્રસારણ કરવાનું કામ નાડીતંત્ર કરે છે. તે નાડીઓ શરીરમાં ૭૨,૦૦૦ની સંખ્યામાં કહી છે.

કુંડલિની કરોડરજજુના છેલ્લા મણકાની નીચે કંદ નામના સ્થાનમાં છે. કુંડલિનીમાંથી આવતો ચેતનાપ્રવાહ આખા શરીરમાં ફેલાવવા માટે ઉપરોક્ત ૭ કેન્દ્રો તે ડીસ્ટ્રીબ્યુશન કેન્દ્રો છે. તે સાત ચક્રો કહેવાય છે. કુંડલિનીથી સીધી જ જોડાયેલી સુષુમ્ણાનાડી દ્વારા પૂરેપૂરી ચેતનાશક્તિ જ્યારે સહસ્રારમાં સ્થિર થાય છે ત્યારે કહે છે. આત્મદર્શન થાય છે. એટલે આ ચક્રના વિકાસથી માણસ સુપરમેન બને છે.

(યમ-નિયમ આદિ અષ્ટાંગ યોગની સિદ્ધિ છતાં) ધ્યાન પ્રાણાયામ આદિ યોગોથી, તેના સતત અભ્યાસથી કુંડલિનીમાંથી આવતો ચેતનાપ્રવાહ સુષુમ્ણા નાડીમાંથી

પ્રવાહિત થાય છે ત્યારે કોઈ ઠંડી કે ગરમી જેવા રીએક્શન આવતાં નથી.

વિભાકરભાઈ પંડ્યા લખે છે, ૧૦ વાર એકાગ્રચિત્તે ઊંકાર બોલી ધ્યાનમાં બેસવું. ત્યારબાદ ૪૦ વાર અનુલોમ-પ્રતિલોમ વ્યાયામ સ્થિરતાપૂર્વક કરવો. તેનાથી સતત અભ્યાસ થતાં અનુક્રમે ૨ થી ૪ કેન્દ્રો (ચક્રો) ખુલવા લાગે છે.

કુંડલિની શક્તિ પ્રગટ કરવા દ્વારા ધ્યાનાવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે. તેને કેટલાક યોગનિદ્રા પણ કહે છે. કુંડલિની શક્તિ જાગૃત અવસ્થા, સ્વપ્નમાં કે નિદ્રામાં પ્રગટ થતી હોય છે. પરંતુ સાવધાન ! આ યોગાભ્યાસ સ્વયં પોતાની મતિથી કે પુસ્તકો વાંચીને કરવા જેવો નથી. તેના અનેક રીએક્શનો આવી શકે છે. રીએક્શનો માંથી બહાર આવવા યોગાભ્યાસીની જરૂર પડે છે. એટલે જાણકાર યોગસિદ્ધ પાસે તેમના સાન્નિધ્યમાં કરવાથી પાત્રતા મુજબ પદ્ધતિસર આગળ વધી શકાય છે. તે ખાસ ધ્યાનમાં લેવું. સામાન્ય રીતે ધ્યાન કરવું તે જુદી વાત છે. આવા ધ્યાનના પણ ઘણા લાભ બતાવ્યા છે. જ્યારે કુંડલિની જાગૃતિનો અભ્યાસ સમય અને સતત અભ્યાસ માંગી લે છે.

આ થઈ ભૌતિક યોગસિદ્ધિઓની વાત. જેનાથી યોગના જીવનમાં ભૌતિક અનેક સિદ્ધિઓ અને ચમત્કારો તેના જીવનમાં થાય છે.

જૈનદર્શન આવી ભૌતિક સિદ્ધિઓ અને ચમત્કારોને મહત્ત્વ આપતું નથી. ભગવાન કહે છે, 'આવી ભૌતિક સિદ્ધિઓ આ જીવને પૂર્વે અનેકવાર મળી ચૂકી છે. તેનાથી તો વિટંબણાઓ વધી છે. જે સૌથી મોટી વિટંબણા છે, જન્મ-મરણના ચક્રાવા તે મટયા નથી, ત્યાં સુધી બધા ચમત્કારો નિષ્ફળ છે. મોટો ચમત્કાર તો જન્મ-મરણની વિટંબણાઓ દૂર કરી અજન્મા બની શાશ્વત સિદ્ધશીલા ઉપર બિરાજમાન થઈ જવું તે છે. જૈન દર્શનને તેમાં જ રસ છે.

ગમે તેવા મહાયોગીને પણ આયુષ્ય પૂરું થતાં પાછો જન્મ લેવો પડે છે અને જન્મ-મરણની ભયંકર પીડાઓ સહન કરવી પડે છે. નવા જન્મમાં આ બધી સિદ્ધિઓ સાથે આવતી નથી. જૈનદર્શન સિવાય જન્મ-મરણની અનાદિકાળની પીડાઓ દૂર કરવાનો ઉપાય સાચો આધ્યાત્મિક યોગ કોઈ બતાવી શક્યું નથી.

દુનિયામાં કેટલાય ભગવાનો થઈ ગયા છે. જે પોતાને ભગવાન તરીકે ઓળખાવતા હતા. લોક તેમને ભગવાન માનીને પૂજતું હતું તેમ છતાં કર્મસંયોગે કેટલાક ભગવાનો કૂતરાના મોતે મર્યા સાંભળ્યા છે. પોતાનું મૃત્યુ ક્યારે આવશે તે પણ જાણી શક્યા નથી ! અને કેટલાક જાણી શક્યા છે તો તેઓ મૃત્યુને

પ્રિય અક્ષય...

જો તમારા ઘરમાં બાળકના પાવન પગલાં થઈ ચૂક્યા હોય તો તમે બેશરમપણે હાંદગી જીવવાની માંડવાળ કરીને વહેલી તકે જરીક ઠરેલ અને ગંભીર બનજો.

અંગ્રેજી કહેવતમાં બાળકને ભગવાનનો પણ બાપ કહ્યો છે. (ચાઈલ્ડ ઈઝ એ ફાધર ઓફ ધ ગોડ) પાપ કરતાં, ખોટું કરતાં જેટલો ડર ભગવાનનો રાખવાનો છે તેટલો જ ડર બાળકનો પણ રાખવાનો છે. જો તમે કશુંક ખોટું આડું અવળું કરશો તો તમારું બાળક પણ તેવું જ શીખી જશે. માટે તમે ખૂબ ફૂંકી ફૂંકીને પગ માંડજો.

હવે તમે વંદેલ કૉલેજીયન નથી પણ પરમપૂજ્ય માતુશ્રી તથા પરમપૂજ્ય પિતાશ્રી છો એ વાત ધ્યાનમાં રાખીને પીકચરો જોવા, મેકપોનો ઠઠારો કરવો, ડ્રેસ સજાવીને રવિવારે રખડવા જવું, અપશબ્દો બોલવા, લારીઓ પર ઉભા રહીને ખા ખા કરવું, ગંદી મજાક મસ્તીઓ કરવી, વરઘોડાઓમાં છડેયોક નાચવું ઇત્યાદિ તોફાનો આજથી જ સદંતર બંધ કરી દેજો.

કવિઓએ જનેતાને નજરમાં રાખીને ‘જનનીની જોડ સખી નહિ જડે રે લોલ...’ ‘મા તે મા બાકી બધા વગડાના વા...’ જેવી કવિતાઓ રચી છે. એ કવિતાના શબ્દો ધ્યાનમાં રાખીને ‘મા’ને લાંછન લગાડે તેવા ગર્ભપાત આદિના ઘોર પાપો કદાપિ ન કરશો.

તમે બે માણસો બાળકોના દેખતા કજીયા, ઝઘડા, ગાળાગાળી કે મારામારી તો કદાપિ કરશો મા... એથી બાળકના મન પર ખૂબ ખરાબ અસરો પેદા થાય છે.

તમે તમારા જીવનમાં કોઈ વ્યસનને, કોઈ દુરાચારને, કોઈ આડા સંબંધને કદાપિ પ્રવેશવા દેશો નહિ. અન્યથા ભવિષ્યમાં એના ભયંકર દુષ્ટપરિણામો ભોગવવાના રહેશે.

તમે ઘરમાં જે વડીલ હોય તેને અને ન હોય તો માત-પિતાના ફોટાને પગે લાગવાનું આજથી ચાલુ કરો. તમારો વિનય જોઈને તમારા બાળકમાં પણ તે સંસ્કારો આપોઆપ આવી જશે.

બાળકની સામાન્ય ભૂલોને માફ કરી દો. વાતેવાતે બાળક પર તૂટી ન પડો, એને મારો નહિ. એ માણસ છે, ઢોર નહિ.

પૈસાનો ગર્વ ન કરો, પૈસાને નજરમાં રાખીને ખોટી હોંશિયારીઓ ન ઠોકો. અમે પૈસાદાર છીએ એવું બતાડવા માટે ખોટા દેખાડા ન કરો.

ટી.વી., વિડીયો, ફિલ્મો, સીરીયલો જોઈને જીવનમાં એકટરો અને એક્ટ્રેસોના ચાળા ન કરો. ફિલ્મોમાં જે દેખાય છે તે બધું આર્ટીફિશીયલ છે. રીયલ લાઈફમાં એવા વાનરવેડાં જરીકે ન શોભે.

તમારી પરસ્પરની પસંદગી મુજબ એક બીજાના મેરેજ થઈ ચૂક્યા છે. હવે મેકપો અને ફેશનોનો અતિરેક કરીને કોઈને પાડવાના ધંધા મત કરો.

ધર્મસ્થાનોમાં જાવ ત્યારે કમ સે કમ લાજ મર્યાદા રાખીને જાવ. બહેનોએ સાડી પહેરવી, માથું ઢાંકવું અને વિવેકથી વર્તવું. ભાઈઓએ હાફપેન્ટ પહેરીને મંદિર ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ ન કરવો.

અનુષ્ઠાનો, પ્રવચનોમાં અવશ્ય ઉપસ્થિત રહો. ધર્મ આરાધનામાં કોઈને અંતરાય ન કરતા, એકબીજાને સહાયક બનો.

ઘરમાં બાળકોને ખૂબ ખૂબ પ્રેમ, વાત્સલ્ય અને હૂંફ આપો. જેથી સ્કૂલ-કોલેજમાં કોઈના આર્ટીફિશીયલ જુદા લવમાં ફસાય નહિ. જો ઘરમાં પ્રેમ નહિ મળે તો તે બહારમાં શોધ્યા વિના રહેશે નહિ.

એ દિકરાને પ્રોબ્લેમ હતો કે ક્યો ધર્મ પાળવો, કેમકે માતા જૈન હતી અને બાપ વૈષ્ણવ હતો. આ ઈન્ટરકાસ્ટ મેરેજથી ભવિષ્યમાં સંતાનોને ઘણા પ્રોબ્લેમ ઊભા થાય છે.

એ બાળકને જન્મથી જ હેરોઈનનું વ્યસન હતું. જ્યાં સુધી હેરોઈનનું ઈન્જેક્શન ન મળે ત્યાં સુધી એ રડ્યાં કરતું. કારણ કે બાળક ગર્ભમાં હતો ત્યારે માતા હેરોઈનનું સેવન કરતી હતી જેથી એ બાળક પેટમાં જ એડીકટેડ બની ગયો હતો.

પોતાના સ્તનમાંથી દૂધની ધાર છોડીને અંજના સતી કહી શકતી હતી કે, ‘એસો દૂધ મેં તાહે પીલાયો, તાહે મેરો નામ લજાયો.’ પણ આજની મોડર્ન માતાઓ જેણે ડેરીનું દૂધ જ સંતાનને પીવડાવ્યું છે, એ નપાવટ નીકળેલા દીકરાને શું કહેશે. થેલી કો દૂધ મેંને તાહે પીલાયો, તાહે મેરો નામ લજાયો.’

બાળક નાનું છે, એમ સમજીને તમે એની સામે ગમે તેમ ન વર્તો. એ નાનું છે છતાં આંધળું નથી, બહેરુ નથી અને ગાંડુ પણ નથી. એ ખુલ્લી આંખે આંખો દિવસ આંખના કેમેરાથી મુવી ઉતારે છે, એ વાત ભૂલી ન જશો.

પરણ્યા પછી ઘણા સ્ત્રી પુરુષો પ્રથમ કાવતરું મા-બાપને ઘરમાંથી કાઢી મૂકવાનું અથવા એમને રજળતાં મૂકીને નવા ફ્લેટમાં જતા રહેવાનું કરે છે. તમે આવું કોઈ કાવતરું કરશો મા. મા-બાપને સદૈવ સાથે રાખજો.

પર્યક્ષણ તે લોકોત્તર આરાધના છે. તેનાથી યાવત્ મોક્ષમાર્ગની પ્રાપ્તિ અને છેવટે મોક્ષ સાથે અનુસંધાન થાય છે. આવી લોકોત્તર આરાધનાઓ સ્વયંની બુદ્ધિથી કે ગમે તેમ કરવાની નથી. પરંતુ શાસ્ત્રીય વિધિપૂર્વક કરવાની છે તો જ તેના ફળનો લાભ મળે.

શાસ્ત્રમાં પર્યક્ષણ કરનારને છ પ્રકારની શુદ્ધિઓ કહી છે. આવી શુદ્ધિપૂર્વકનું નાનકડું પણ પર્યક્ષણ વધારે લાભ કરી શકે છે. તે સિવાય તેનો પાવર ઓછો હોવાથી વધારે લાભદાયક બનતું નથી.

પહેલી શુદ્ધિ છે 'શ્રદ્ધા' એટલે શાસ્ત્રમાં જે જે પર્યક્ષણો જે રીતે અને જે કાળે કરવાના કહ્યા છે તે રીતે જ કરવાનો આગ્રહ તે શ્રદ્ધા છે. પછી તમે કહો કે, એમાં શું થઈ ગયું? થોડું વહેલું મોડું થવાથી શું બગડી જવાનું? આ સ્વચ્છંદતા છે. શ્રદ્ધાની ખામી બતાવે છે. માટે ખૂબ શ્રદ્ધાથી આ યોગ સેવવો.

બીજી શુદ્ધિ છે 'જ્ઞાન' એટલે પર્યક્ષણ બાબતની જાણકારી. કયું પર્યક્ષણ કઈ અવસ્થામાં અને કયા સમયે, કઈ રીતે કરવું તેનું જ્ઞાન હોવું જરૂરી છે, તે જ્ઞાનશુદ્ધિ.

ત્રીજી વિનયશુદ્ધિ છે. પર્યક્ષણ ગુરુને વંદન કરીને લેવું, ત્રણવાર પર્યક્ષણ કરવું. વગેરે વિનયપૂર્વક કરવું તે. ગુરુ કે વડીલનો યોગ હોય તો જાતે ન લેવું.

ચોથી અનુભાષણ શુદ્ધિ : ગુરુ જ્યારે પર્યક્ષણ ઉચ્ચરાવતા હોય (આપતા હોય) ત્યારે બરાબર સાંભળે. જ્યાં પર્યક્ષણ આવે ત્યાં પર્યક્ષણમિ કહે. વોસિરઈ આવે ત્યાં વોસિરામિ કહે. આમ ગુરુની પાછળ મનમાં ધારતો જાય તે અનુભાષણ શુદ્ધિ છે.

પાંચમી અનુપાલન શુદ્ધિ છે. લીધા પછી બરાબર પાળવું. તાવ આવી ગયો વગેરે વિષમ સંજોગો આવી જાય છતાં વીર્ય ફોરવી પર્યક્ષણ મૂકી દેવાનું મન ન કરે પણ દંઢતાપૂર્વક પ્રતિજ્ઞાનું પાલન કરે. "એ તો પછી પ્રાયશ્ચિત્ત લઈ લઈશું." આવો ભાવ ન રાખે અને છેલ્લે છટ્ટી ભાવશુદ્ધિ છે.

કોઈપણ લોકોત્તર ધર્મની આરાધના લૌકિક ફળની અપેક્ષાએ કરવાની નથી. તેમ આવા પર્યક્ષણ પણ લૌકિક ફળની અપેક્ષાએ ન કરતાં રાગ-દ્વેષ ન રાખતાં માત્ર કર્મનિર્જરા, આત્મશુદ્ધિ માટે કરે અથવા મારા ભગવાનની આજ્ઞા છે માટે કરું, આત્મનિરાશંસ ભાવે કરે. કારણ પર્યક્ષણનું ફળ તો પાપને આવતાં અટકાવવા તે છે. આશ્રવનો નિરોધ કરવો તે છે. તેથી આત્મશુદ્ધિ વધતાં ભાવશુદ્ધિ થાય છે. માત્ર દ્રવ્ય પર્યક્ષણ ન રહેતાં ભાવ પર્યક્ષણ થાય છે.

હવે અદ્વા પર્યક્ષણમાં ૯મા નંબરનું અભિગ્રહ

પર્યક્ષણ છે. અભિગ્રહ એટલે અમુક ટેક રાખવી એટલે કે આવું આવું મળે તો જ ઉપવાસનું કે તપનું પારણું કરવું એવી ધારણા કરવી. પારણું ન થાય ત્યાં સુધી ઉપવાસ ચાલુ રહેતા. પરમાત્મા મહાવીરદેવે પણ આવા અભિગ્રહો પોતાના સાડાબાર વર્ષના સાધના કાળમાં કર્યા હતા. પૂર્વના કાળમાં મોટાભાગે મુનિયો, યોગીઓ આવા અભિગ્રહો લેતા અને પર્યક્ષણ કરતા પછી ભિક્ષાએ જતા. જો પોતાની ધારણા પ્રમાણે સંજોગો ગોઠવાય તો ભિક્ષા લઈ પારણું કરતા, ન ગોઠવાય તો ઉપવાસ કરતા. પ્રભુને આવા ચંદનબાળાના અભિગ્રહમાં પ મહિના અને ૨૫ દિવસના ઉપવાસ થઈ ગયા હતા.

ભગવાન મહાવીરદેવે સાધનાકાળમાં એકવાર એવો ઉત્કૃષ્ટ અભિગ્રહ લીધેલો અને લઈને કૌશાંબીનગરી આવ્યા. ત્યાં રાજા શતાનીક અને રાણી મૃગાવતી હતી. જે ચંદનબાળાના માસા-માસી હતા.

પ્રભુએ એવો અભિગ્રહ કરેલો કે, દ્રવ્યથી - જો મને ભિક્ષામાં અડદના બાકુળા (શેકેલા અડદ)

મળશે તો જ લઈશ. ક્ષેત્રથી - આપનાર વ્યક્તિ ઉંમરા વચ્ચે બેઠેલી હોય, જેનો એકપગ ઉંમરાની અંદર હોય અને એક પગ ઉંમરાની બહાર હોય. કાળથી - એટલે ક્યારે ભિક્ષા લઈશ? તો ભિક્ષાનો કાળ વીતી ગયો હોય અર્થાત્ બધાને જમવાનો સમય પૂરો થઈ ગયો હોય ત્યારબાદ જઈશ.

ભાવથી - આપનાર વ્યક્તિ રાજકુમારી હોય, જેના માથે મુંડન કરેલું હોય, પગમાં બેડી પહેરાવેલી હોય વળી તેણે ત્રણ દિવસના ઉપવાસ થઈ ગયા હોય, વળી ભિક્ષા આપતી વખતે તેના આંખમાં અશ્રુની ધારા વહેતી હોય - આવી વ્યક્તિ રાજકુમારી મને ભિક્ષા આપે તો લેવી. આવો આકરો અભિગ્રહ લઈ પ્રભુ કૌશાંબી નગરીમાં દરરોજ ભિક્ષાએ નીકળતા.

આવી રીતે પ્રભુને ઉપવાસ થવાના પ મહિના ઉપર ૨૫ દિવસ થયા બાદ આવો સંયોગ મળ્યો. જેમાં રાજકુમારી વસુમતીના પિતા દધિવાહન રાજાના રાજ્ય ઉપર કોઈ રાજાએ આક્રમણ કર્યું અને બધાએ ઘરમાંથી ભાગી જવું પડ્યું. દુશ્મનોએ પિતાને પકડી લીધા. માતાને સૈનિકોએ પકડી પોતાની પત્ની બનવા કહ્યું. ત્યારે તે શીલભંગ થવાના ભયથી જીભ કચડી મરણ પામી. એકલી વસુમતિને સૈનિકોએ કૌશાંબીના બજારમાં વેચી દીધી. ત્યાંના શેઠ ધનાવહે બરીદી પોતાને ત્યાં દાસી તરીકે રાખી. ધનાવહે શેઠે આ કોઈ ખાનદાન ઘરની કન્યા છે એમ સમજી લાવ્યા હતા. ખૂબ પ્રેમ આપતા હતા. તેના કારણે તેમની પત્ની મૂળા (વસુમતિનું નામ હવે ચંદનબાળા પાડેલું) ચંદનબાળા

ઉપર ઈર્ષા કરતી હતી. તેને દૂર કરવા એકવાર શેઠ બહારગામ ગયા હતા ત્યારે તકનો લાભ લઈ ચંદનબાલાને ભોંયરામાં પૂરી દીધી. તેના માથે મુંડન કર્યું અને પગમાં બેડી નાંખી દીધી જેથી ભાગી ન શકે.

બસ ભગવાનનો આજે અભિગ્રહ પૂરો થવાના સંજોગો રચાઈ ગયા. ત્રણ દિવસના ઉપવાસવાળી ચંદનબાલાએ જ્યારે પ્રભુ તેના મકાન તરફ આવ્યા ત્યારે ખૂબ રાજી થઈ ઘસડાતી ઘસડાતી ભોંયરામાં સુપડાની અંદર પડેલા બાકુળા વહોરાવવા પ્રભુ તરફ ચાલી પરંતુ તેની આંખમાં આંસુ નહોવાથી પ્રભુ પાછા વળ્યા. ત્યારે તેણીને ખૂબ જ આઘાત લાગ્યો અને ચોધાર આંસુએ રડવા લાગી. પ્રભુએ ડુસકાં સાંભળી પાછા વળી ચંદના પાસેથી અડદના બાકુળા ભિક્ષામાં લીધા. આ પ્રસંગ જૈનોમાં ખૂબ જ પ્રસિદ્ધ છે. જૈન બહેનો ચંદનબાલાનો અક્રમ કરી પારણામાં બાકુળા વાપરી પ્રભુનાએ તપને યાદ કરી કર્મનિર્જરા કરે છે.

સાધુ જીવનમાં અભિગ્રહો લેવાની પરંપરા ચાલી આવે છે. અત્યારે પણ અનેક મુનિઓ તથા સાધ્વીજીઓ અમુક તપ અભિગ્રહપૂર્વક કરે છે.

આવા અભિગ્રહો કરવાથી સાધકનું પુણ્ય તો વધે છે. આગળ વધી અનેક પ્રકારના અંતરાય કર્મો તૂટી જાય છે. વળી જીવમાં સત્ત્વ પ્રગટે છે. સહનશક્તિ વધે છે. અનુકૂળતાઓ પ્રત્યે જે રાગ પડ્યો છે તે ધીરે ધીરે દૂર થાય છે. વળી મળતી પ્રતિકૂળતાઓ ઉપર દ્વેષ દૂર થાય છે. કારણ પ્રતિકૂળતાઓમાં પ્રયત્નપૂર્વક પ્રસન્ન રહેવાનું હોય છે અને આજ મનને નિગ્રહ કરવાનું અસરકારક સાધન હોવાથી મનશુદ્ધિ-ચિત્તશુદ્ધિ તથા આત્મશુદ્ધિનો યજ્ઞ બની રહે છે.

મુનિઓની જેમ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ પણ અભિગ્રહો કરી આત્મશુદ્ધિ કરે છે. તપને શોભાવે છે અને યોગમાર્ગમાં આગળ વધે છે.

અભિગ્રહો એક રીતે તમારું પુણ્ય ચેક કરવાનું સાધન છે. આમ તો તમને ચોવિસે કલાક બધું જ મળી રહે છે. પરંતુ એક દિવસ તમે અભિગ્રહ કરો અને જુઓ કે તમને તે ચીજ મળે છે કે નહિ? અને મળે છે તો કેટલા દિવસે? જો જલદી મળી જાય તો માનવું પુણ્ય પોંસરું છે અને જો આવું છે તો તમે એ માર્ગે સાધનાને આગળ વધારો.

ઈતિહાસમાં ક્ષેમર્ષિ મુનિ તથા તેઓના શિષ્ય કૃષ્ણર્ષિ મુનિની સાધનાની વાત આવે છે. તમે જાણશો તો જૈનમુનિઓ માટે તમને અત્યંત બહુમાન થશે.

ચિત્તોડગઢમાં બોદ નામનો એક શ્રાવક રહેતો હતો. નિર્ધન હતો. એટલે પરચુરણ વેપાર કરતો. એકવાર એક કુંડામાં ૫૦૦ રૂપિયાની કિંમત જેટલું તેલ ભરી શહેરમાં વેચવા ગયો. રસ્તામાં

વચ્ચે જ પડી જવાથી કુંડુ પડ્યું અને ફૂટી ગયું. તેલ જમીન ઉપર ઢોળાઈ ગયું. મોંઢા ઉપરથી તેજ ચાલ્યું ગયું. ખૂબ વિલખો પડી ગયો. લોકોને તેને જોઈ દયા આવી. આજુબાજુથી થોડી મદદ લઈ એક ભાઈને તેને તેના તેલના પૈસા કરી આપ્યા. બોહ તેમનો આભાર માની ઘરે ગયો. બીજીવાર આ રીતે જ બજારમાં કુંડુ ફૂટ્યું. તેનાથી તેને વૈરાગ્ય થયો.

શાસ્ત્રમાં આવા વૈરાગ્યને દુઃખ ગર્ભિત વૈરાગ્ય કહ્યો છે. તેમ છતાં આવો વૈરાગ્ય પણ સંન્યાસ લીધા બાદ જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્યમાં ઘણીવાર ટ્રાન્સફર થઈ જતો હોય છે. એટલે દુઃખ ગર્ભિત વૈરાગ્યને શાસ્ત્રમાં સ્થાન આપ્યું છે. જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્યનું કારણ બને છે માટે તેવો વૈરાગ્ય પણ થાય તો સારું જ છે.

બોહે પોતાનું ઘર અને નગર છોડી દઈ જૈનાચાર્ય યશોભદ્રસૂરિ પાસે રહી ઉપદેશો સાંભળી દીક્ષા લીધી. મુનિઓની ઉત્કૃષ્ટ આરાધના, ઉત્કૃષ્ટ તપ અને સંયમ પાલનના દેષાંતો સાંભળી તેને પણ આવું ઉત્કૃષ્ટ સંયમ અને તપ કરવાના પરિણામ થયા. ઉપસર્ગો સહન કરવાની ઈચ્છા થઈ. ગુરુ આગળ રજૂઆત કરી. ગુરુની સંમતિ લઈ, ગુરુના કહ્યા મુજબ માલવા દેશમાં ગયો ત્યાં થામણોદ ગામના પાદરે કાયોત્સર્ગ ધ્યાન કરવા લાગ્યો.

ગામમાં બ્રાહ્મણોની વસતિ ઘણી હતી. જૈન સાધુઓ પ્રત્યે કેટલાક અનાદરવાળા હોવાથી બ્રાહ્મણપુત્રો સાધુને ઊભેલા જોઈ મશ્કરીઓ કરવા લાગ્યા. ક્યારેક પથ્થરમારો કરી સાધુને ત્રાસ આપવા લાગ્યા. છતાં આ સાધુ મ. રાગ-દ્વેષ વગર ઉપશમભાવથી બધું સહન કરવા લાગ્યા. કારણ કે આ માટે તો આવ્યા જ હતા. મહાવૈરાગી સાધુઓ પોતાને થતા ત્રાસ, મુશ્કેલીઓ અને ઉપસર્ગોને તો કમાણી સમજે છે એટલે તેનાથી ગુસ્સે થતા નથી.

આ બાજુ સાધુના કાયોત્સર્ગના પ્રભાવથી તથા ઉપશમભાવના પ્રભાવથી ત્યાંના સરોવરમાં રહેનારો અધિષ્ઠાયક દેવ સાધુ ઉપર ખૂબ પ્રસન્ન થયો. તેમની આવી કનડગત જોઈ બ્રાહ્મણપુત્રોને બાંધી દીધા અને એવી સજા કરી કે તેઓને લોહીની ઉલટીઓ થવા લાગી. તેમના મા-બાપોને ખબર પડતાં ત્યાં દોડી આવ્યા.

દેવતાએ બાળકનું રૂપ કરી કહ્યું, આ મહાત્માનું ચરણામૃત છાંટો તો પુત્રો સાજા થશે. તેમ કરવાથી છોકરાઓ સાજા થયા. મા-બાપોને ખૂબ સંતોષ થયો. તેમ સાધુ પ્રત્યે પરમ આદર થયો. સાધુને ભેટણાં લાવીને આપ્યા છતાં તેઓએ ગ્રહણ કર્યા નહિ. ગામ લોકોએ સાધુને ખૂબ નિઃસ્પૃહિ તપસ્વી અને પ્રભાવક જાણી **ક્ષેમર્ષિ** એવું નામ આપ્યું. રોજ તેમની ભક્તિ કરવા લાગ્યા.

ક્ષેમર્ષિમુનિ લોકોની ભક્તિથી બચવા વિહાર કરી ગિરિકંબલ પર્વત પર જઈ અભિગ્રહો લઈ તપ કરવા લાગ્યા. એકવાર માલવા દેશમાં ધારાગિરિમાં આવ્યા ત્યાં સિંધુરાજા હતો. ત્યાં તેઓએ કેટલાક અભિગ્રહો કરવા પૂર્વક રહ્યા.

એકવાર એવો અભિગ્રહ કર્યો કે, 'ક' કારવાળી ૭ ચીજ મળે તો પારણું કરવું તે કુર, કંસાર, કાંગ, કોદ્રવ, કરંબ, કેર અને કર્પર ! થોડા ઉપવાસ બાદ આટલી ચીજોથી પારણું કર્યું. આવા અભિગ્રહો અહીં આપ્યા છે. (૨) પાંચ 'ખ' કારવાળી ચીજો મળે તો પારણું કરું. ખારેક, ખુડહડી, ખજૂર, ખાજા, ખાંડ. (૩) 'ગ' કારવાળી - ઘઉં, ગોળ, ગુંદ, ગુંદવાડાં, ગુણા, ગોરસથી પૂર્ણ થયો ત્યારબાદ ઉગ્ર અભિગ્રહ ધારણ કર્યો. તે આ - ભ્રષ્ટ થયેલ રાજા મધ્યાહ્ન સમયે કંદોઈની દુકાને પલાંઠીવાળીને બેઠેલો હોય વળી વર્તમાન રાજાનો દાસ થયો હોય, વળી પોતાના કાળા વાળ વિખેરતો તીક્ષ્ણ ભાલાના અગ્રભાગે ૨૧ માંડા લઈને આપે તો પારણું કરવું. આ અભિગ્રહ ૩ માસ અને ૮ દિવસે પૂર્ણ થયો. અર્થાત્ ૯૮ દિવસના ઉપવાસના અંતે કૃષ્ણ નામનો ભ્રષ્ટ થયેલો રાજા ભાલાના અગ્રભાગે માંડા પરોવી સાધુને આપવા લાગ્યો. ત્યારે ક્ષેમર્ષિમુનિએ કહ્યું, લઉં ખરો પણ ગણી લે. કૃષ્ણએ કહ્યું ગણવાનું શું કામ છે લઈ જાઓ ! મુનિએ કહ્યું ના ! ૨૧નો અભિગ્રહ છે અને ગણતાં બરાબર એકવીશ થયા અને મુનિનું પારણું થયું.

આ જોઈ કૃષ્ણને આકર્ષણ થયું. જ્ઞાનિ લાગે છે. પૂછ્યું મહારાજ મારું આયુષ્ય કેટલું. મુનિએ કહ્યું, છ મહિનાનું. આ સાંભળી કૃષ્ણને વૈરાગ્ય થયો. મુનિની સાથે ચાલી નીકળ્યો. સિંધુલરાજાનું દાસ પણ છોડી ક્ષેમર્ષિ મુનિનો શિષ્ય બન્યો. તેમનું નામ કૃષ્ણર્ષિમુનિ પાડ્યું. તેઓ પણ છ મહિનામાં આવાજ અભિગ્રહો-તપો કરી સ્વર્ગે ગયા.

(ઈતિહાસમાં પૂ.આ.ઉદ્યોતનસૂરિજી મ.સા.ના ગુરુભાઈ કૃષ્ણર્ષિ મુનિની પણ વાત આવે છે. જેઓ વર્ષમાં ૩૬ પારણા કરતાં. ત્યાંનો રાજા દરેક પારણા વખતે જિનાલય બંધાવવાનો સંકલ્પ કરી ભૂમિખનન કરતો. આ ઋષિને સર્વોષધિ લલ્પિ પ્રાપ્ત થઈ હતી.)

(૪) એક અભિગ્રહ એવો હતો. કોઈ હાથી સ્તંભને ઉખેડી દોડતો આવતો હોય. મને જોઈ શાંત થાય. પોતાની સૂંઢ વડે પાંચ લાડવા આપે તો પારણું કરવું. આ અભિગ્રહનું પારણું ૫ માસ અને ૧૮ દિવસે થયું. (૫) સાંકળથી બાંધેલો વાંદરો નગરમાં આવી કેરીનો રસ મને આપે તો પારણું કરવું. આવા તો ચિત્ર-વિચિત્ર અનેક પ્રકારના અભિગ્રહો ધારણ કરી ક્ષેમર્ષિમુનિ મહાતપસ્વી તરીકે ઈતિહાસમાં અમર બની ગયા.

અત્યારે પણ જે મુનિઓ, સાધ્વીજીઓ કે શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ અભિગ્રહ કરી વિવિધ તપોને કરે છે. તેઓને બે હાથ જોડી નતમસ્તકે નમસ્કાર કરી અનુમોદના કરીએ. ક્ષેમર્ષિમુનિ પોતાના જીવનમાં માત્ર ૮૪ પારણા કર્યા અને અઢળક ઉપવાસોનો તપ તપી છેલ્લે અણસન કરી સ્વર્ગે સિધાવ્યા. જેઓને પણ અનેક લલ્પિઓ ઉત્પન્ન થઈ હતી. સિંધુરાજાના ૧૪૦૦ હાથીને થયેલો રોગ તેમનું ચરણામૃત પાવાથી દૂર થયો હતો. એક હાથીને ન પાયુ તે મરી ગયો હતો. આ ચમત્કાર પરચક્રખાણનો છે. આટલું જાણ્યા પછી જીવનમાં નાના-મોટા પરચક્રખાણ કરવાનો સંકલ્પ કરવા જેવો છે. (ક્રમશઃ)

◆ ભાયખલા : ભાયખલા અને ભાયંદર ગ્રુપના સહિયારા પ્રયત્નરૂપે તા.૧૭-૫ના રોજ વાવાઝોડામાં પડી ગયેલા મકાનમાં રહેનાર ભાયંદર (ઈ)ના ૯ જૈન પરિવારને દરેકને એક લાખ રૂ.નો ચેક આપવા દ્વારા સહાય કરવામાં આવી હતી.

◆ નાલાસોપારાના ૬૩ જેટલા વૃદ્ધ વડીલોને તથા શારીરિક અપંગ પરિવારોને દરેકને ગ્રુપ તરફથી ૩ હજાર રૂપિયા આપી ભક્તિ કરવામાં આવી હતી.

◆ પૂજ્ય ગુરુદેવની ૧૨મી પુણ્યતિથિ નિમિત્તે માનસમંદિરે સમાધિમંદિર તથા ગુરુમંદિરમાં ફુલોનો શણગાર કરવામાં આવ્યો હતો.

અનેક ગ્રુપો દ્વારા તે દિવસે સવારે શ્રી સિદ્ધચક્ર સંક્ષિપ્ત આરાધના કરવામાં આવી હતી તથા અનુકંપા જીવદયા આદિના કાર્યો કરવામાં આવ્યા હતા.

◆ હિમ્મતનગરના જુનીયર ગ્રુપે, કૂતરાઓને દૂધ-રોટલા તથા ગાયોને ગોળ તથા ઘાસ ખવડાવ્યો હતો તથા પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં ઉપાશ્રયમાં બાળકોનું સામાયિક રાખવામાં આવ્યું હતું.

એલર્ટ ગ્રુપ અમદાવાદનો હોનહાર એલર્ટ સની ફોટોગ્રાફર (પંકિલ)ની અચાનક વિદાય

ગ્રુપમાં તથા રેવા સંઘમાં માન-સન્માન પામેલો એલર્ટ સનીના કોરોનાના કારણે થયેલા અચાનક મૃત્યુથી સાંભળનાર સહુ ચિંતાતુર બની ગયા હતા. એલર્ટ સની ગ્રુપમાં તથા તેમના સંઘમાં દરેક કાર્યોમાં ખૂબ જ એક્ટીવ હતો. ફોટોના ક્ષેત્રે ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં ખૂબ નામના મેળવી અનેક મહાત્માઓના પણ દિલ જીતી લીધા હતા. અચાનક વિદાયથી ગ્રુપમાં એક સાહસિક સમર્થ યુવાનની ખોટ પડી છે. એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ ઈન્ડિયા તરફથી સદ્ગતને ભાવભરી અંજલિ આપવામાં આવી હતી.

॥ શ્રી પ્રેમ-ભુવનભાનુ-જયધોષ-રાજેન્દ્ર-હેમરત્નસૂરિભ્યો નમઃ ॥

હિમ્મતનગર... શ્રી શાંતિનાથસ્વામી સાન્નિધ્યે...

મુમુક્ષુ 'હાર્દિક' પંકજભાઈ મહેતાની

ભાગવતી પ્રવ્રજ્યા

: પાવનનિશ્રા :

યુવાહૃદય સમ્રાટ પ.પૂ.આ.શ્રી

હેમરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજના

શિષ્યરત્ન પૂ.પંચાસશ્રી હૃદયરત્ન વિ.મ.

સમય : વિ.સં.૨૦૭૭, જેઠ સુદ-૯, શનિવાર

તા.૧૯-૬-૨૦૨૧, સવારે શુભમુહૂર્તે થશે.

(પ્રસંગ આમંત્રિત મહેમાનો પૂરતો નિર્ધારિત છે.)

અંતિમ મૃત્યુ કરી શક્યા નથી કે અંતકાળે સમાધિ મેળવી શક્યા નથી.

બૌદ્ધધર્મના સ્થાપક ગૌતમબુદ્ધ છે. તેઓનો જગતમાં વિશાળ વર્ગ છે. ભગવાન મહાવીરદેવ અને ગૌતમબુદ્ધ સમકાલિન છે. એક ક્ષત્રિયકુંડના રાજકુમાર હતા. તો બીજા કપીલવસ્તુના રાજકુમાર હતા. બન્ને તે વખતે યોગી તરીકે પ્રસિદ્ધ હતા. બન્નેનો વિશાળ વર્ગ હતો.

ગૌતમબુદ્ધ ગૃહત્યાગ કરી નીકળ્યા બાદ ૨૩મા તીર્થંકર ભગવાન પાર્શ્વનાથના પાંચમા ગણધર કેશીસ્વામી (અવંતિના રાજા જયસેનના પાટવી કુંવર હતા)ના શિષ્ય વિદેશીમુનિના શિષ્ય મુનિ બુદ્ધકીર્તિ તરીકે દીક્ષિત થયા. (જૈન દીક્ષા લીધેલી) છ વર્ષ સાથે રહી અષ્ટાંગનિમિત્ત વગેરેનો અભ્યાસ કર્યો. જ્યારે કુમાર હતા ત્યારે તેઓએ યોગી બની આત્મસાધના કરવાની તથા જગતમાં અહિંસાનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવાની તીવ્ર ઝંખના હતી. જિનેન્દ્રના ધર્મને ચારે દિશાઓમાં ફેલાવાની ખૂબ ડાંશ હતી.

દીક્ષા લીધા પછી પેલી ઝંખનાએ જોર કર્યું. એકવાર ગુરુ સાથે વિહાર કરતાં કરતાં પલાસગામે આવ્યા. જંગલમાં પહાડીઓ વચ્ચે સાધના માટે ખૂબ જ અનુકૂળ સ્થાન જોતાં એકાંતમાં તપશ્ચર્યા પૂર્વક સાધના કરવાની તીવ્ર ઈચ્છા જાગી, ગુરુ પાસે આજ્ઞા માંગી. લોકોત્તર માર્ગે પંચાચારનું પાલન કરનારા કેશીસ્વામીએ ના કહી, અહીં આચારોનું પાલન ન થઈ શકે. સંયમની વિરાધના કરી કોઈ સાધના થતી નથી. છતાં મુનિ પોતાની ઈચ્છાને વળગી રહ્યા. સાથે રહેલા અનેક મુનિઓએ માર્ગમાં રહેવા સમજાવ્યા. સાયોયોગ આત્માની મુક્તિ કરવો તે છે અને તે કાર્ય જ્ઞાન-દર્શન અને ચારિત્રની સમ્યગ્ આરાધનાથી ગુર્વાજ્ઞામાં રહીને કરવાથી જ શક્ય છે. અહીં જંગલમાં એકાંતમાં જૈનાચારો, સાધ્વાચારો પાળવા અશક્ય છે. આ આચારો ખુદ ભગવાન સર્વજ્ઞ બની આપણને બતાવી ગયા છે. ઘણું સમજાવવા છતાં ન માન્યા. રાજકુમાર હતા. જીદ કરી એકલા જ પાંચ શિષ્યો સાથે ઉપવનમાં સાધના કરવા નીકળી ગયા.

બે પળી મગ અને કેળના પાણી ઉપર ૮૪ આસનો સિદ્ધ કર્યાં. આંખો ઊંડી ઉતરી ગઈ. કારણ આ યોગને સાધવા ભીષણ તપ કર્યો હતો. કાયાને તદ્દન સૂકવી નાંખી હતી. બળ ખલાસ થઈ ગયું છતાં કોઈ નક્કર પરિણામ ન મળ્યું. પોતે કલ્પેલો પરમ શાંતિનો માર્ગ દેખાયો નહિ. છેવટે ભિક્ષા લેવાની શરૂ કરી જીવનમાં આચારો ગૌણ કર્યા મધ્યમમાર્ગ સ્વીકાર્યો.

ભક્ષ્યાભક્ષ્યનો વિચાર ગયો. સાધના દરમ્યાન પાંચ શિષ્યો પણ તેમને છોડી ગયા. એકવાર નિરંજન નદીના કાંઠે રાત્રે જ્ઞાન પ્રકાશ થયો. ત્યારથી તેઓ શાક્યમુનિ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા. તે વખતે તેમની ઉંમર ૩૭ વર્ષની હતી. ત્યારબાદ બૌદ્ધવિહાર તથા મધ્યમમાર્ગની સ્થાપના કરી. ઘણા અનુયાયીઓ થયા. નવા ધર્મના પાલન માટે અનાર્ય પ્રજામાંથી હિંસા બંધ કરાવવાના બહાને મરેલા ઢોરનું માંસ ખાવાની છૂટ રાખી અને નિયમો બનાવ્યા. જૈનધર્મની જેમ ચારવ્રતો લોકોને સમજાવ્યા. ધીરે ધીરે બૌદ્ધધર્મની સ્થાપના થઈ અને ધર્મ રાજ્યાશ્રિત બન્યો. રાજગૃહી નગરીમાં રાજા શ્રેણિક પણ તેમનાથી પ્રભાવિત બન્યા. ભારતમાં તેમનો ધર્મ ઘણો ફેલાવા લાગ્યો.

છેવટે આજ બુદ્ધ એકવાર વેલુગ્રામમાં અંતિમ ચાતુર્માસ કરી પાવાપુરી આવ્યા. જાતે ભિક્ષા લઈ કુશીનગરી આવતાં પેટમાં ભયંકર શૂળ ઉપડ્યું. રાત્રિ પડી ગઈ હતી. એક શાલવૃક્ષ નીચે વૈ.સુ. ૧ પના દિવસે તેમનું મૃત્યુ થયું. ત્યારે તેમની પાસે કદાચ કોઈ ન હતું. (સાંભળ્યા મુજબ તે દિવસે સુવરનું માંસ ખાવાથી પેટમાં શૂળ ઉપડેલું.)

ત્યારબાદ ૧૪ વર્ષ ૫ માસ અને ૧૫ દિવસ પછી ભગવાન મહાવીરદેવનું નિર્વાણ થયું છે. બુદ્ધની ઉંમર તે વખતે ૮૦ વર્ષની હતી. ત્યારે ભગવાનની ઉંમર ૫૮ વર્ષની હતી. ભગવાન મહાવીર તે વખતે નજીકના મેંદી ગામમાં સમોવસર્યા હતા.

મારે તે કહેવું છે કે, આ યોગીપુરુષ પણ પોતાનું મૃત્યુ ક્યાં અને ક્યારે કઈ અવસ્થામાં થશે તે પણ જાણી શક્યા ન હતા.

આ પ્રસંગ બન્યો તે વેળાએ ભગવાન ઉપર ગૌશાળાએ તેજો લેશ્યા છોડેલી તેના કારણે ભગવાનને ઝાડા થવાથી શરીર ખૂબ જ કૃશ બની ગયેલું. ગૌશાળાએ પ્રભુને કહેલું કે તમે છ માસમાં મૃત્યુ પામશો. પ્રભુ અત્યારે મેંદી ગામમાં છે.

આ બાજુ બુદ્ધના મૃત્યુના સમાચાર ગામમાં ફેલાતા તેમના અનુયાયીઓ મોટેથી રૂદન કરતાં કરતાં કુશીનગરી તરફ જઈ રહ્યા છે. માર્ગમાં પ્રભુના તપસ્વી મુનિ ધત્રા અણગાર કાયોત્સર્ગ કરી રહ્યા હતા. રૂદનનો અવાજ સાંભળતાં શંકા પડી કે શું મારા પ્રભુનું નિર્વાણ તો નથી થયું? લોકો કેમ રડે છે? ગૌશાળાએ કહેલું શું સાચું પડ્યું? તેમને ધ્રાસકો પડ્યો. કાયોત્સર્ગ પાળી ઝડપથી પ્રભુ પાસે આવ્યા. પ્રભુ તો સામે જ બિરાજમાન હતા. હાંફી રહેલા ધત્રાને પ્રભુએ પૂછ્યું, કેમ અસ્વસ્થ છો? પ્રભુ લોકો કેમ રડી રહ્યા છે? કોનું નિર્વાણ થયું? પ્રભુએ કહ્યું હા! ધત્રા હું નહિ બાજુના ગામમાં શાક્યમુનિનું મૃત્યુ થયું છે. તેમના ભક્તોને ખબર પડતાં રડતા રડતા જઈ રહ્યા છે. હું તો હજુ ઘણા વર્ષ જીવવાનો છું. આ સાંભળી ધત્રા અણગારનો શ્વાસ શાંત થયો. (આ પ્રસંગ 'મગધની મહારાણી' નામના પુસ્તકમાંથી લીધેલો છે.)

(ક્રમશઃ)

શ્રી પ્રેમ-ભુવનભાનુ-જયદોષ-રાજેન્દ્રસૂરી-રત્નસુંદરસૂરી-હેમરત્નસૂરી સદ્ ગરુભ્યો નમઃ

જૈન એલર્ટ ગ્રુપ ઓફ ઇન્ડિયા

સ્થાપક : યુવા હૃદય સમ્રાટ પૂ. આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય હેમરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ
વર્તમાન રાહબર : સરસ્વતીલબ્ધપ્રસાદ પૂ. આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય રત્નસુંદરસૂરીશ્વરજી મહારાજ
માર્ગદર્શક : શ્રી કુમારપાળભાઈ વી. શાહ કલિકુંડ (ઘોળકા)

સ્મરણાંજલિ

નમસ્કાર મહામંત્ર આરાધક સુગ્રાવક શ્રી વિનેશભાઈ
એલર્ટ ધાર્મિક તથા સમસ્ત પરિવારજનો...

શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરીએ છીએ, એલર્ટ ના કુલદિપક ને,
સ્મરણાંજલિ સમર્પણ કરીએ છીએ, અમારા કલ્યાણમિત્રને !

એલર્ટ ગ્રુપનો મજબૂત પાયો ગયો,
શાનમાં સમજે એવો અમારો સથવારો ગયો!

ન જોયાં પંચ, સમુદાય કે ગચ્છ, રહ્યો અગ્રેસર શાસનસેવામાં પણ,
એવાં તે કેવાં કામણ કર્યા, કે ન રોકાયા સાધુ-સાક્ષીના આંસુ પણ ?

ઓછી ઉંચાઈ અને ઉંમર નાની, જીવ્યું જીવન એવું કે,
જ્યારે લાગી થપાટ કાળની, ત્યારે શરમાઈ ગયો કાળ પણ !

સ્નેહ અને સમર્પણથી કીધાં એવા કામ,
જિનશાસનમાં સદાય અંકિત કર્યું આગવું નામ!

જૈન એલર્ટ ગ્રુપની ૪૦૦ થી વધુ શાખાઓના ૪૦,૦૦૦ થી વધુ યુવાનોમાં
"TOP 10" નું અદકેરૂં ભિરૂદ મેળવનાર "સન્ની" એલર્ટ ગ્રુપ તથા
જિનશાસનનાં અનેકવિધ કાર્યોમાં સદાય તત્પર રહેતો...
મૌનપણે અને મૂકપણે આટલી લોકચાહના મેળવનાર આ તરવરીયા યુવાન માટે
અમને માન છે, સન્માન છે, અભિમાન છે!..

અરજ કરીએ પરમાત્માને,
સહન કરવા આ આઘાતને,
શક્તિ એવી અર્પે પરિવારને !

અંતે કહેવાનું મન થાય...
જીવન એવું જીવી ગયો, સદ્કાર્યો એવાં કરતો ગયો,
સદ્ગુણ એવાં છોડતો ગયો, મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવતો ગયો!

: શોકાતુર :

કલ્પેશ વિ. શાહ • જયેશ સી. ભણશાલી • પ્રકાશ આર. શાહ
જૈન એલર્ટ ગ્રુપના તમામ યુવાનો...

સૌજન્ય :

RNI NO. : GUJGUJ/2006/16904 (Delhi)

Publish & Pos ted 16th of every month at Ahd. PSO

Reg.no. : GAMC 988 / 2021-2023
Licence to Post with Prepayment

Issued by SSP
LPWP Licence No. : PMG/NG/058/2021-2023

Valid up to 31-12-2023
Valid up to 31-12-2023

श्री शत्रुंजय तीर्थधाम भुवनभानु मानसमंदिरम् तीर्थ

Contact No. : 8551904888, 8551905888, 9823271991

मालिक : श्री अर्हद् धर्म प्रभावक ट्रस्ट
१७, प्रार्थनापीठ, र्धलोरापार्क, जैन टेरासर पासे,
नारणपुरा चार रस्ता, अमदावाड - ३८० ०१३
ફોન : **079-27681317**

તંત્રી-મુદ્રક-પ્રકાશક : કલ્પેશભાઈ વી. શાહ, અમદાવાદ
મુદ્રક : સર્વોદય ઓફસેટ, અમદાવાદ.

TO,

SAMYAK - 98245 15514